

РЕШЕНИЕ

№ 13907

гр. София, 02.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

....., **156 СЪСТАВ**, в публично заседание на трети ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: ВА

при участието на секретаря ЕД
като разгледа докладваното от ВА Гражданско дело № 20221110119546 по описа за 2022 година

РЕШЕНИЕ

02.12.2022 г., гр. София

В ИМЕТО НА НАРОДА

....., **П Г. О., 156-ти състав**, в открито публично заседание на трети ноември през две хиляди и двадесет и втора година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ВА

при секретаря ЕД, като разгледа докладваното от съдия ВА гр. дело № 19546/2022 г. по описа на СРС, за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 124 и сл. ГПК.

Подадена е искова молба от М. О. Л. срещу СРС и ВСС, като се твърди, че бил заемал различни длъжности в съдебната система за периода 10.04.2003 г. – 17.09.2019 г., съответно младши съдия и съдия при СРС. Поддържа, че общият му стаж на длъжността „съдия“ била 16 години, 5 месеца и 7 дни. Навежда доводи, че на основание чл. 165, ал. 1, т. 2 ЗСВ бил подал оставка, като на заседание на ВСС от 17.09.2019 г., с решение, което било обективизирано в т. 22 от Протокола за заседанието бил освободен от заеманата длъжност „съдия“, с ранг „съдия в“, считано от същата дата. Излага съображения, че с оглед правилото на чл. 225, ал. 1 ЗСВ, при освобождаване от длъжността, съдия с 10 или повече години стаж имал право на парично обезщетение в размер на толкова брутни месечни възнаграждения, колкото прослужени години има, но не повече от 20 брутни месечни възнаграждения. Твърди, че с покана от 08.11.2019 г. е поканил ответникът – СРС да заплати

дължимото обезщетение, но в отговор на това бил уведомен, че не се дължало обезщетение на съдия, който при подадена оставка, срещу него имало образувано дисциплинарно производство. Поддържа, че действително са били налице образувани две дисциплинарни производства през 2017 г., които са били обединени в едно, но акт по тях не е бил постановен, а оставката е била депозирана близо две години след това, при изтичане на всички разумни срокове. Развива аргументи с оглед действията на дисциплинарния състав и нормата на чл. 319, ал. 1 ЗСВ, като мотивира, че подадената оставка е не, за да се избегне дисциплинарната отговорност, а с оглед правото на професионален избор. Навежда доводи, че с решеният по т. 1.1. и т. 1.2. от Протокол на ВСС са били наложени две дисциплинарни наказания „Забележка“, а не както твърдял председателят на СРС – освобождаване от длъжност. Аргументира, че дисциплинарните наказания са били отменени с Решение № 5445/11.05.2020 г. на ВАС по адм. Дело № 12505/2019 г., което било потвърдено с Решение № 15738/18.12.2020 г., постановено по адм. Дело № 7834/2020 г. Излага съображения, че в случая следвало да се вземе предвид и РКС № 17/08.11.2018 г. Твърди, че след отмяна на дисциплинарните наказания е бил поканил отново, за да бъде изплатено дължимото обезщетение, като Комисията по правните въпроси към Пленума на ВСС, била изразила становище за изплащане на дължимото обезщетение. Поддържа, че отново е поканил СРС да заплати дължимите суми, но не бил получил нито отговор, нито плащане. Навежда доводи за неприложимост на чл. 225, ал. 2 ЗСВ, като сочи, че същата била противоконституционна. Навежда доводи, че общият размер на дължимото обезщетение бил в размер на 65059,90 лева, като с оглед изпадането на ответниците в забава се дължало обезщетение за забава в размер на законната лихва в размер на 15866,55 лева за периода от 18.09.2019 г. до 10.04.2022 г. Прави доказателствени искания за приемане на писмени доказателствени средства, както и да бъде задължен ответникът СРС на основание чл. 190 ГПК да представи последният платежен фиш за пълен отработен месец на длъжността „съдия“ за ищеца, както и кадрова справка за общия прослужен стаж на ищеца, както и за допускане на ССЧЕ по формулирани в исковата молба въпроси. Иска първият ответник да бъде осъден да заплати претендираните суми, при условията на евентуалност, ако искът е неоснователен да бъде осъден вторият ответник да заплати претендираните суми. Претендира разноски.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК е подаден отговор на искова молба от ответника, с който предявените искове се оспорват. Твърди, че срещу ищеца са били образувани дисциплинарни производство, като са били наложени и дисциплинарни наказания, но същите били отменени. Поддържа, че във връзка с получено писмо от 27.01.2022 г., ръководителят на СРС бил сезирал Комисията по правни въпроси към Пленума на ВСС с искане за изразяване на становище по казуса, като било изразено становище за основателност на претенцията на ищеца. Навежда доводи, че с оглед изразеното становище е било направено искане до Комисията по бюджет и финанси към Пленума на ВСС за предоставяне на бюджетни средства за изплащане на дължимото обезщетение, като било направено и повторно искане. Излага съображения, че били налице указания от Комисията да се изплати възнаграждение, като средства за това били предвидени в бюджета на съда за 2022 г. Твърди, че в изпълнение на указанията с платежно нареждане от 27.04.2022 г. на ищеца било изплатено обезщетение в размер на 63408,64 лева, съответстващо на стажът му от 16 г., 5 месеца и 7 дни и размера на brutното му трудово възнаграждение за последния пълен отработен месец – м.08.2019 г. в размер на лева. Поддържа, че при формирането на обезщетението била спазена НСОПЗ, предвид всички възнаграждения с постоянен характер. Освен това сочи, че била изплатена и мораторна лихва в размер на 8737,00 лева за периода от 18.12.2020 г. до 27.04.2022 г. Иска отхвърляне на предявените искове. Претендира разноски.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК е подаден отговор на искова молба от ВСС като е направен отвод за нередовност на исковата молба, поради непосочване на цената на иска, което се обосновава. Направен е и отвод за недопустимост на предявените искове по

отношение на евентуалният ответник, поради липса на пасивна процесуална легитимация, което аргументира подробно. Твърди, че исковете са неоснователни, тъй като при очертаване фактическият състав на гратификационното обезщетение не били налице всички предпоставки, като ВСС не бил работодател на ищеца. Поддържа, че освен това в случая била налице хипотезата на чл. 225, ал. 2 ЗСВ, като обезщетението не се дължало, тъй като ищецът бил подал оставка при образувано срещу него дисциплинарно производство, поради което субективното му право не било възникнало към момента на прекратяване на правоотношението. Навежда доводи, че с оглед правилото на чл. 225, ал. 3 ЗСВ, обезщетение не се изплащало до момента на приключването на дисциплинарното производство, като сочи, че ако обезщетение се дължало, то правото възниквало едва след приключване на дисциплинарното производство. Развива аргументи от правна страна по отношение приложението на чл. 225, ал. 3 ЗСВ, като сочи, че следвало да се приложи и разбирането залегнало в РКС № 17/08.11.2018 г. Навежда доводи по приложението на чл. 225, ал. 1 и ал. 2 ЗСВ. Твърди, че лихвата за забава не била правилно изчислена, както и момента от която същата била дължима. Поддържа, че претенцията била и недоказана по размер. Навежда доводи за компонентните, които се включвали в обезщетението по чл. 225, ал. 1 ЗСВ, като сочи, че в случая обезщетение не се дължало, тъй като било налице изключението по чл. 225, ал. 2, изр. 2 ЗСВ. Иска производството по отношение на него да бъде прекратено, евентуално исковете да бъдат отхвърлени. Претендира разноски.

Съдът, като съобрази правните доводи на страните, събраните писмени доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

СРС, 156-ти състав е сезиран с първоначално обективно, кумулативно и пасивно, евентуално субективни съединени осъдителни искиове с правно основание чл. 225, ал. 1 ЗСВ и чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

Спорното материално право е обусловено от проявлението в обективната действителност на следните материални предпоставки (юридически факти): **1)** ищецът да се намирал в правоотношение по силата на което да е изпълнявал длъжността „съдия“; **2)** да полагал труд на заеманата длъжност повече от 10 години; **3)** да е бил освободен от заеманата длъжност на основание, което е извън наличието на влязла в сила осъдителна присъда или наложено дисциплинарно наказание; **4)** да се установи кое лице е работодателят на ищеца.

Между страните не се спори, поради което и с доклада по делото е обявено за безспорно между страните на основание чл. 146, ал. 1, т. 3 ГПК, че: **1)** ищецът бил заемал различни длъжности в съдебната система за периода 10.04.2003 г. – 17.09.2019 г., съответно младши съдия и съдия при СРС, като общият му стаж на длъжността „съдия“ била 16 години, 5 месеца и 7 дни; **2)** ищецът на основание чл. 165, ал. 1, т. 2 ЗСВ бил подал оставка, като на заседание на ВСС от 17.09.2019 г., с решение, което било обективизирано в т. 22 от Протокола за заседанието бил освободен от заеманата длъжност „съдия“, с ранг „съдия в“, считано от същата дата; **3)** с решенията по т. 1.1. и т. 1.2. от Протокол на ВСС са били наложени две дисциплинарни наказания „Забележка“, както и че дисциплинарните наказания са били отменени с Решение № 5445/11.05.2020 г. на ВАС по адм. Дело № 12505/2019 г., което било потвърдено с Решение № 15738/18.12.2020 г., постановено по адм. Дело № 7834/2020 г. Като с Протоколно определение от 29.09.2022 г., съдът на основание чл. 253 ГПК е изменил доклада по делото, като е обявил за безспорно и обстоятелството, че дисциплинарен състав към СК на ВСС, не е искал налагането на дисциплинарно наказание „освобождение от длъжност“ по отношение на ищеца М. Л..

От Платежно нареждане от 27.04.2022 г. се установява, че ответника е заплатил сумата от 63408,64 лева, като е посочено, като основание „обезщетение по чл. 225, ал. 1 ЗСВ“, съответно с Платежно нареждане от 27.04.2022 г. ответникът е заплатил на ищеца сумата от 8737,00 лева с основание „лихва обезщетение чл. 225, ал. 1

ЗСВ“.

С оглед обстоятелството, че по делото липсва надлежно оспорване на извършените плащания и предвид становището на ищеца в откритото съдебно заседание от 03.11.2022 г., съдът намира, че между страните не се спори, че посочените платежно нареждания са извършени процесните плащания – в хода на настоящото производство, което съдът следва да вземе предвид с оглед нормата на чл. 235, ал. 3 ГПК.

Прието и неоспорено е заключението на ССЧЕ от което се установява следното: БТВ на ищеца за пълен отработен месец преди прекратяването на ТПО е в размер на лева, а с оглед определянето на основата за обезщетението по чл. 225 ЗСВ е в размер на лева. С оглед поставените задачи (във варианти) вещото лице е посочило, че: **1)** ако се приеме, че се дължи обезщетение за 16 години, то същото е в размер на 63408,64 лева; **2)** ако се приеме, че дължимото обезщетение е за 16 г. и 5 месеца, то последното е в размер на 65059,91 лева. Вещото лице последователно – във варианти е изяснило, че законната лихва за забава върху обезщетението за 16 години е в размер на 15394,91 лева за периода 18.09.2019 г. до 11.04.2022 г., съответно за същия период, но върху вземането за обезщетение за 16 г. и 5 месеца – в размер на 15795,10 лева. Установено е, че за периода от 08.11.2019 г. до 11.04.2022 г. в първия вариант мораторната лихва е в размер на 14495,92 лева, а във втория 14873,42 лева, съответно, ако се вземе предвид момента на отмяна на дисциплинарното наказание – 18.12.2020 г., то обезщетението за забава било в размер на 8436,87 лева, в първия вариант, а във втория в размер на 8656,58 лева. На следващо място е посочено, че като се вземе предвид извършеното плащане, то във варианта на обезщетение за 16 години, мораторната лихва за периода от 18.09.2019 г. до 11.04.2022 г. е в размер на 6657,21 лева, а във варианта от 08.11.2019 г. – в размер на 5758,92 лева, респ. при от момента на отмяна на дисциплинарното наказание – 18.12.2020 г. е в размер на минус 300,13 лева (8436,87 лева – 8373,00 лева). Във вариант втори – при обезщетение за 16 години и 5 месеца, вещото лице е направило извод, че мораторната лихва за периода от 18.09.2019 г. до 11.04.2022 г. е в размер на 7058,10 лева, а във варианта от 08.11.2019 г. – в размер на 6136,42 лева, респ. при от момента на отмяна на дисциплинарното наказание – 18.12.2020 г. е в размер на минус 80,42 лева (8656,58 лева – 8737,00 лева).

Съдът, като извърши преценка на заключението на ССЧЕ, съобразно правилото на чл. 202 ГПК намира, че следва да го кредитира, тъй като е изготвено обективно, компетентно и добросъвестно. Вещото лице е отговорило изчерпателно на поставените задачи, като по делото липсват доказателства, че експертът е заинтересован от изхода на правния спор или е заинтересован.

В процесният случай, при съвкупният анализ на събраните по делото доказателства и с оглед нормите на чл. 235 ГПК и чл. 12 ГПК, съдът счита, че настоящото производство предполага отговори на следните правни въпроси:

1. Кой е работодателят на лице, което заема магистратска длъжност (съдия, прокурор или следовател, респ. приравнена на тях длъжност)?

2. Дължи ли се на ищеца обезщетение по чл. 225 ЗСВ?

3. Ако се дължи обезщетение по чл. 225 ЗСВ, то от кой момент същото е станало дължимо и как се определя?

Първият поставен правен проблем има дълбоко историческо и телеологическо значение, като на първо място трябва да се изясни какво е положението на магистрата – в частност на съдията, доколкото процесният случай касае лице, което е заемало такава длъжност.

Терминът *magistratus* произлиза от латинската дума *magis* (прев. – повече) и означава едно по-високо обществено положение спрямо останалите граждани. В древен Рим магистратите са всъщност неговият елит от гледна точка на държавната власт. Този

imperiū, се е възприемал, респ. магистратът е възприемал държавните си функции като една голяма чест, изключваща каквото и да било заплащане. Магистратурата, народното събрание и сенатът съставлявали основните колони на римската Res Publica. Както се вижда разбирането на Римляните по отношение на магистратите е далеч по-широко от днешното разбиране за този термин, поради което не може да се направи извод, че в Древен Рим магистрат и съдебна функция са се припокривали. Въпреки това от това древно разбиране е останало една реминисценция – магистратът винаги упражнява империум (държавна власт), която в оглед разбирането на държавен суверенитет му е предоставена от суверена. Това води до неговото по-високо положение при упражняването на държавната власт и по-високото му състояние по отношение на останалите граждани. Но това има и негативен аспект – както древните магистрати, така и магистратите днес са обвързани с ограничения в личен, социален и професионален план, като към всички тях се поставят различни по-високи изисквания и ограничения – напр. за поведение, за професионална квалификация, ограничения на правото на труд и т.н. Тоест от Древен Рим до настоящето магистратската длъжност не означава непременно, че лицето което заема определената длъжност се ползва само с „облагите“ на заеманата длъжност, но то е длъжност да търпи и „горчивината“ на длъжността си, вкл. когато се налага да взема и непопулярни решения.

Горният исторически екскурс има своето значение за разбирането на дискурса досежно правоотношението в което са намират магистратите. Правоотношението в което са намира един магистрат (съдия, прокурор или следовател) може да се разгледа от формален и телеологически аспект.

Формалният аспект е застъпен в **Решение № 1 от 31 януари 2017 г. по конституционно дело № 6/2016 г.**, където е разяснено, че *„Съдиите, прокурорите и следователите имат особен служебен статус, поради което е специфичен и характерът на правоотношенията им, по силата на които те изпълняват функциите си / наричани по-долу правоотношенията /. По този въпрос теорията и съдебната практика приемат, че правоотношенията не са трудови по смисъла на Кодекса на труда, защото създаването и прекратяването им се извършва с индивидуални административни актове на съответната колегия на Висшия съдебен съвет, за разлика от трудовите правоотношения, които са такива на частното право и съществуват между равнопоставени страни. Разглежданите правоотношения не са и служебни по смисъла на Закона за държавния служител, независимо че и двете са властнически правоотношения при упражняване съответно на съдебната и на изпълнителната власт. Правоотношенията на съдии, прокурори и следователи са самостоятелен вид административни правоотношения по изпълнение на платена държавна служба в изпълнение на функциите им при осъществяване на съдебната власт като отделен вид държавна власт. Независимо от спецификите на правоотношенията съдиите, прокурорите и следователите полагат труд в изпълнение на възложените им функции, изпълняват законовите си задължения и получават възнаграждение, ползват различни видове отпуски, подлежат на командироване и пр., поради което в чл. 229 ЗСВ изрично е уредено субсидиарното прилагане на Кодекса на труда за неуредените в този раздел на Закона за съдебната власт въпроси. Следователно по отношение на тях са приложими принципите и разпоредбите на международните актове и на вътрешното ни законодателство, свързани с правото на труд и неговата защита.“*. В този аспект, решението на КС търпи известна критика, тъй като практически не дава никакъв отговор, а се опитва еkleктично да формулира теза, че се касае за самостоятелен вид административни правоотношения по изпълнение на платена държавна служба. Тази теза не може да бъде възприета. Магистратите не са „чиновници“, за да изпълняват платена държавна функция, а напротив те упражняват част от държавната власт (което е различно от платената държавна функция), за което им се заплаща възнаграждение за положен труд (в случая понятието „труд“ следва да се разбира в широк смисъл – че всяка работа се заплаща). Тази корекция е инспирирана от телеологическият аспект на

магистрата – има разлика между това, че съдията, прокурора или следователят се назначават от ВСС, повишават се от същия, респ. се освобождават от кадровия орган. В тази си функция е налице административен аспект на правоотношението на магистрата, което обаче от обусловено от усложнената уредба на държавната власт в частта съдебна власт, чрез създаването по Конституция на органа ВСС. Този орган е еманация на държавната власт в частта съдебна власт, като неговата функция е единствено да регулира въпросите на административната част от правоотношението на магистрата (без упражняването на държавната власт – доколкото всеки съдия е независим). В тази насока, въпросът за чисто трудовия статус на магистрата не е въпрос, които следва да се подчини строго на ВСС, поради което и легислативата при приемане на ЗСВ не случайно (дали удачно или не е без значение за процесния случай) е препратила към приложението на КТ.

Съгласно дефинитивната разпоредба на § 1, т. 1 КТ „Работодател“ е всяко физическо лице, юридическо лице или негово поделение, както и всяко друго организационно и икономически обособено образувание (предприятие, учреждение, организация, кооперация, стопанство, заведение, домакинство, дружество и други подобни), което самостоятелно наема работници или служители по трудово правоотношение, включително за извършване на надомна работа и работа от разстояние и за изпращане за изпълнение на работа в предприятие ползвател.

Няма съмнение, че след като ВСС назначава съдиите, за да правораздават в съответния съд, както и предвид факта на изрично препращане към КТ, а и с оглед обстоятелството, че съдилищата са юридически лица (арг. чл. 65 ЗСВ), че се изпълнява обема на посочената дефинитивна норма, поради което работодател на всеки съдия е съответния съд, където е назначен да правораздава, а не ВСС.

За пълнота трябва да се отбележи, че действително ВСС упражнява както властта за повишаване на магистрата, така и дисциплинарната власт, а така също и макар формално да се плаща възнаграждението чрез бюджета на съда, то става чрез бюджета на съдебната власт, като за отделните съдилища е предвидено, че същите са на бюджетна издръжка. В тази насока обаче трябва да се спомене факта, че всъщност дали ще се приеме (от целева гледна точка), че ответник е съда или ВСС е без значение – те са еманация на държавната власт, като всичко се заплаща от един и същ бюджет, независимо дали като първостепенен или второстепенен разпоредител с бюджетни средства. Въпреки това трябва се изясни, че надлежната легитимация на ответника по този иск чл. 61, ал. 2 КТ **не се прилага**. Висшият съдебен съвет е конституционно създаден, специфичен колективен административен орган на съдебната власт, чиято основна цел е да осигурява независимостта ѝ. По Конституция той е създаден като специфичен съдебен орган с точно определени административни и организационни правомощия, от които става ясно, че не е правосъден, а висш административен орган, в който смисъл са **Решение № 8/15.09.1994 г. по конст. д. № 9/1994 г. и Решение № 10/15.11.2011 г. по конст. д. № 6/2011 г. на КС** . Следователно правният статут на ВСС, който произтича пряко от върховния закон, изначално изключва възможността ВСС да е „по-горестоящ“ спрямо който и да е от другите органи на съдебната власт, а за иска по чл. 225 ЗСВ чл. 61, ал. 2 КТ не се отнася. Съгласно чл. 229 ЗСВ, спорът по този иск е трудов и в родовата компетентност на районен съд като първа инстанция (чл. 104, т. 4, вр. чл. 103 ГПК) – в този смисъл **Решение № 60319 от 21.12.2021 г. на ВКС по гр. д. № 998/2021 г., IV г. о., ГК**.

С оглед на горното настоящият съдебен състав намира, че надлежен ответник е СРС, като в зависимост от сбъдването на вътрешно процесуалното условие, съдът следва да се произнесе по евентуално съединените субективно съединени иски.

По отношение на втория въпрос, настоящият съдебен състав намира, че с оглед отделеното за безспорно и предвид направените плащания в хода на настоящото производство следва да се направи извод, че ответника е извършил съдебно

признание на факти – а именно, че претендираното обезщетение се дължи. А съдебното признание на факти е едно от най-сигурните доказателствени средства в гражданският процес, което преценено в съвкупност с останалите доказателства по делото води до изясняване на действителното фактически и правно положение между страните – арг. чл. 175 ГПК и чл. 10 ГПК.

На следващо място, за да се отговори на третия въпрос, съдът намира, че следва да изложи съображения за характера на обезщетението по чл. 225 ЗСВ.

Според разпоредбата на чл. 225, ал. 1 ЗСВ при освобождаване от длъжност съдия, прокурор или следовател с повече от 10 години стаж на такава длъжност има право на парично обезщетение в размер на толкова брутни месечни възнаграждения, колкото **прослужени години** има в органите на съдебната власт, но не повече от 20.

Посоченото субективно право, касае парично притезание с характер на **гратификационно обезщетение за прослужено време в органите на съдебната власт за повече от 10 години на съответните длъжности, в размер на толкова брутни месечни възнаграждения, колкото прослужени години имат в органите на съдебната власт, но не повече от 20.** Прослуженото време в органите на съдебната власт може да е на магистратска длъжност (съдийска, прокурорска или следователска) или на приравнена на нея досежно правото на гратификационно обезщетение длъжност по силата на изрична законова норма, каквато е нормата на чл. 292, ал. 3 ЗСВ. Според **решение № 1/2017 г. по к. д. № 6/2016 г. и решение № 17/2018 г. по к. д. № 9/2018 г. на Конституционния съд на РБ и съдебната практика (решение № 91 от 26.06.2020 г. по гр. д. № 2040/2019 г. на ВКС, III г. о.; решение № 82 от 22.10.2020 г. по гр. д. № 2693/2019 г. на ВКС, IV г. о.; решение № 46 от 07.04.2021 г. по гр. д. № 2713/2020 г. на ВКС, III г. о.)** паричното обезщетение по чл. 225, ал. 1 ЗСВ представлява по своя характер „благодарствено парично обезщетение“, което не се дължи срещу непосредствено претърпан труд и затова, не представлява трудово възнаграждение, нито служи за компенсиране на претърпени вреди от работника или служителя. От гратификационния характер на обезщетението следва, че то е израз на благодарност за предани държавна служба или труд и за лоялност в продължение на повече от **10 години** в органи на съдебната власт, дори формално органът по назначаването, респективно работодателят, да е различен. В тази насока обаче трябва да се спомене, че има още една функция – която условно има компенсаторен характер и е свързана с лоялността на магистрата – че последният в относително дълъг период от време, за да изпълнява законосъобразно, почтено и добросъвестно е търпял ограниченията на длъжността му. Определящо е изпълняваните длъжности да са в орган на съдебната власт по смисъла на чл. 117 и сл. Конституцията на РБ и за тях законодателят изрично да е предвидил право на гратификационно обезщетение (чл. 225, ал. 1 ЗСВ, чл. 277, ал. 3 ЗСВ и чл. 292, ал. 3 ЗСВ досежно съдии, прокурори, следователи, съдии по вписванията, държавни съдебни изпълнители). Аргумент в подкрепа на това тълкуване е и нормата на чл. 222, ал. 3 Кодекса на труда (КТ), действаща редакция, публ. в ДВ, бр. 107/2020 г., според която гратификационното обезщетение при прекратяване на трудовото правоотношение, регламентирано от КТ, се дължи за определено прослужено време не само при един и същи работодател, но и при различни работодатели от една и съща група предприятия – вж. **Решение № 60176 от 17.08.2021 г. на ВКС по гр. д. № 3499/2020 г., III г. о., ГК.**

Изискуемите предпоставки за изплащане на гратификационното обезщетение са две: **1) заемане на някоя от посочените длъжности за период по-дълъг от 10 години и 2);** трудовото правоотношение да е прекратено при действието на тази разпоредба.

В случая съдът счита, че и двете предпоставки са безспорно установени по делото, което изисква отговор на въпроса, коя е основата за дължимост на обезщетението (т.е. как се определя същото), както и от кой момент настъпва изискуемостта му.

При извършено граматическо, систематично и телеологическо тълкуван на

правилото на чл. 225, ал. 1 ЗСВ, настоящият съдебен състав намира, че безспорно базата за определяне на дължимото обезщетение е броят прослужени години. Месеците за незавършена година стаж са ирелевантни, поради което обезщетението не се дължи в пропорция с прослуженото време – в този смисъл **Решение № 167 от 24.07.2013 г. на ВКС по гр. д. № 1372/2012 г., III г. о., ГК**, според което „Обезщетението по чл. 225, ал. 1 ЗСВ се определя според броя на прослужените години в съдебната система и се съизмерява със съответстващия им брой месечни брутни възнаграждения. В ЗСВ не е определен начинът, по който се формира брутното месечно възнаграждение при изчисляване на обезщетението по чл. 225, ал. 1 от ЗСВ. По силата на препращането, регламентирано в нормата на чл. 229 от ЗСВ за неуредените в закона случаи се прилага КТ. При изчисляване размера на обезщетенията по КТ за база се взема брутното трудово възнаграждение за месеца, предхождащ месеца, в който е възникнало основание за съответното обезщетение или последното получено от работника или служителя месечно брутно трудово възнаграждение, доколкото друго не е предвидено чл. 228 КТ. В брутното трудово възнаграждение се включват основното трудово възнаграждение и допълнителни трудови възнаграждения с постоянен характер - предвидими и сигурни, определени в колективен трудов договор и/или във вътрешните правила за работната заплата в предприятието и в индивидуалния трудов договор.“. Този извод основан на буквалното граматическо и систематично тълкуване на закона съпада и с изводите от телеологическа страна. Касае се за обезщетение с гратификационен (благодарствен) характер, а не за обезщетение което има друга функция – компенсаторна, заместваща и пр., при които функции би имало значение пропорционалното обезщетяване, което би било в унисон с основният принцип на обезщетяването по българското право – за интегрално обезщетение на вредите. Но в случая не се обезщетяват вреди в истинския смисъл на термина вреди, поради което и съображенията на ищеца, че се стигало до несправедлив резултат (развити в хода на устните състезания) са без значение. Справедливостта не е абстрактно правно понятие, но последната изисква при приложението ѝ да се достига до действително репариране на вреди, а не до нарушаването на основен принцип в българското право – забраната за неоснователно обогатяване. В този смисъл, за да се разбере правилно, че обезщетението по чл. 225, ал. 1 ЗСВ касае единствено прослужени години, а не месеци, като основание за определяне на обезщетението трябва да се спомене (вкл. с оглед тезата на ищеца), че за съответните месеци, които магистратът е работил, последният е получавал трудово възнаграждение, което е определено по такъв начин от държавата, че да оправдае независимостта на съдията, прокурора или следователя за длъжността която заема на съответното ниво на съдебната система, което имплицитно включва (макар и не в цялост) и компенсиране на „несгодите“ на магистратската длъжност – изразяващи се в ограниченията, които всеки магистрат трябва да търпи.

По отношение на следващата част от въпроса, съдът намира, че следва да се приложи правилото на чл. 228, ал. 3 КТ (Нова – ДВ, бр. 102 от 2017 г., в сила от 22.12.2017 г. **с оглед изричното препращане от ЗСВ, тъй като при липсата на друго препращане следва да не се прилага общия облигационен закон, а нормативния акт към който е препратено**), според което обезщетенията по този раздел, дължими при прекратяване на трудовото правоотношение, се изплащат не по-късно от последния ден на месеца, следващ месеца, през който правоотношението е прекратено, освен ако в колективния трудов договор е договорен друг срок. След изтичане на този срок работодателят дължи обезщетението заедно със законната лихва.

Следователно, ответникът е изпаднал в забава от 01.11.2019 г. от които момент се дължи обезщетението за забава, като възприетото заключение на ССЧЕ и при приложение на правилото на чл. 162 ГПК, настоящият съдебен състав намира, че претенцията за мораторна лихва е основателна за периода от 01.11.2019 г. до 12.03.2020 г. и от 08.04.2020 г. до 10.04.2022 г., като същата е в общ размер на сумата от 15394,21 лева – с оглед заключението

на ССЧЕ. В случая съдът спазва диспозитивното начало и съобразява факта, че следва да се вземат предвид нормата (в посочената редакция) на чл. 6 от Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., и за преодоляване на последиците (Обн. - ДВ, бр. 28 от 2020 г., в сила от 13.03.2020 г.), според която до отмяната на извънредното положение не се прилагат последиците от забава за плащане на задължения на частноправни субекти, включително лихви и неустойки за забава, както и непаричните последици като предсрочна изискуемост, разваляне на договор и изземване на вещи. Въпреки това, съдът при извършени прости аритметично сметки достига до извод, че действителния размер на мораторната лихва в бил в размер на 16010,89 лева, но следва с оглед основният принцип в българският граждански процес (за диспозитивното начало – арг. чл. 6, ал. 2 ГПК), да се вземе предвид волята на ищеца, съответно размера заявен от последния.

Не могат да се приемат доводите на ответника, че обезщетението на ищеца не било дължимо, съответно не е изплатено своевременно поради наличието на дисциплинарни производства.

В случая е отделено за безспорно между страните, че дисциплинарен състав към СК на ВСС, не е искал налагането на дисциплинарно наказание „освобождение от длъжност“ по отношение на ищеца М. Л.. А съгласно чл. 225, ал. 2 и ал. 3 ЗСВ Обезщетението по ал. 1 не се изплаща в случаите по чл. 165, ал. 1, т. 3 и 5, както и когато комплексната оценка от последната атестация на съдията, прокурора или следователя е отрицателна. Обезщетение не се изплаща и в случаите по чл. 308, ал. 3, както и когато съдия, прокурор или следовател подаде оставка при образувано срещу него дисциплинарно производство с предложение за наказание дисциплинарно освобождение от длъжност. В случаите, когато съдия, прокурор или следовател е привлечен като обвиняем за извършване на умишлено престъпление или по отношение на него е образувано дисциплинарно производство, обезщетението не се изплаща до приключване на наказателното или дисциплинарното производство. В случая не е налице никоя от посочените хипотези, вкл. с оглед отделеното за безспорно. Нещо повече, когато е образувано или тече дисциплинарно производство, съдът счита, че без да коментира въпросите за съответствие с КРБ, следва да се посочи, че винаги трябва да се изплаща обезщетение, освен ако не е налице влязло в сила дисциплинарно наказание, чийто характер също трябва да бъде отчитан. Не може да се постави в една и съща ситуация магистрат, който е освободен от длъжност и има наложено дисциплинарно наказание „забележка“ с такъв освободен от длъжност поради дисциплинарно наказание. Още повече – в процесният случай, както ответника СРС, така и кадровия орган ВСС са били пределно наясно, че извън предложеното (отменено от ВАС) дисциплинарно наказание „забележка“ не може да се наложи нищо по-тежко на ищеца. Това не може и не следва да го лишава от обезщетение по чл. 225, ал. 1 ЗСВ. Напротив, принципът е обратен – обезщетението се заплаща, а ако е заплатено неоснователно се претендира.

С оглед гореизложеното съдът намира, включително и предвид извършеното плащане, че следва изцяло да отхвърли иска за главницата по отношение на ответника СРС, а по отношение на иска за лихвата същият следва да бъде уважен за сумата от 6657,21 лева за периода 01.11.2019 г. до 12.03.2020 г. и от 09.04.2020 г. до 10.04.2022 г., като за разликата до пълния предявен размер от 15866,55 лева и за периода от 18.09.2019 г. до 31.10.2019 г. и от 13.03.2020 г. до 08.04.2020 г., претенцията следва да бъде отхвърлена.

Тъй като настоящите претенции на са отхвърли поради липсата на пасивна материална легитимация, то съдът намира, че не се е сбъднало процесуалното условие, поради което не е налице отрицателна връзка на обусловеност по отношение на ответника ВСС, поради което и съдът не дължи разглеждане и произнасяне по тези претенции.

При този изход на правния спор с правна възможност да претендират разноски разполагат и двете страни.

Ищецът е поискал присъждането на деловодни разноски, като е доказал, че процесуалният му представител е осъществил процесуално представителство при условията на чл. 38, ал. 1, т. 3 ЗАдв., във вр. чл. 36 ЗАдв., поради което съобразно уважената част от исковете и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК следва да се присъди на процесуалният представител сумата от 2802,63 лева, представляващи дължимо адвокатско възнаграждение за първоинстанционното производство.

Ответникът е поискал присъждането на деловодни разноски, като с оглед отхвърлената част от претенциите и на основание чл. 78, ал. 3, във вр. ал. 8 ГПК следва да му се присъди сумата от 26,24 лева, представляващи дължимо юрисконсултско възнаграждение за първоинстанционното производство.

С оглед правилото на чл. 78, ал. 6 ГПК ответникът СРС следва да бъде осъден да заплати по собствената, но чрез ВСС сумата от 2802,63 лева, представляващи дължима държавна такса и деловодни разноски за първоинстанционното производство.

Така мотивиран, СРС

РЕШИ:

РЕШИ:

ОСЪЖДА СРС, със седалище и адрес на управление: гр. да заплати на М. О. Л., ЕГН: *****, с адрес: гр., на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД, във вр. чл. 225, ал. 3СВ, сумата от **6657,21 лева**, представляващи мораторна лихва върху дължимо гратификационно обезщетение по чл. 225, ал. 1 ЗСВ в размер на сумата от 63408,64 лева за периода 01.11.2019 г. до 12.03.2020 г. и от 09.04.2020 г. до 10.04.2022 г., като **ОТХВЪРЛЯ** иска за разликата до пълния предявен размер от **15866,55 лева** и за периода от 18.09.2019 г. до 31.10.2019 г. и от 13.03.2020 г. до 08.04.2020 г.

ОТХВЪРЛЯ предявеният иск от М. О. Л., ЕГН: *****, с адрес: гр. срещу СРС, със седалище и адрес на управление: гр. за заплащане на сумата от **65059,90 лева**, представляващи гратификационно обезщетение по чл. 225, ал. 1 ЗСВ за освобождаване от длъжността „съдия“, със стаж от 16 години, 5 месеца и 7 дни с решение на ВСС, обективизирано по т. 22 от Протокола от заседание от 17.09.2019 г,

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, във вр. чл. 38, ал. 1, т. 3 ЗАдв., във вр. чл. 36, ал. 1 ЗАдв. СРС да заплати на адв. И. Я. К., ЕГН: ***** от САК, представляващи дължимо адвокатско възнаграждение за първоинстанционното сумата от **2802,63 лева** производство.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 3 ГПК М. О. Л., ЕГН: ***** да заплати по сметка на СРС, със седалище и адрес на управление: гр., сумата от **26,24 лева**, представляващи дължимо юрисконсултско възнаграждение за първоинстанционното производство.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 6 ГПК СРС да заплати по собствената си сметка чрез ВСС, сумата от **2802,63 лева**, представляващи дължима държавна такса и деловодни разноски за първоинстанционното производство.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва в двуседмичен срок от съобщението до страните пред Софийският градски съд с въззивна жалба.

ПРЕПИС от решението да се връчи на страните!

РАЙОНЕН СЪДИЯ:

Съдия при: _____